

LUNDS
NATURSKYDDSFÖRENING

YTTRANDE

2009-06-28

ESS Scandinavia
Box 117
221 00 LUND

Samråd enligt 6 kap. miljöbalken om European Spallation Source, ESS

Sammanfattning

Lunds Naturskyddsförening anser att varken samrådsunderlaget eller mötet uppfyller de krav som ställs i 6 kap. miljöbalken och att de därför ska göras om.

Det genomförda samrådet

Föreningen deltog i det samråd med organisationer som hölls den 18 maj. Syfte och innehåll framgår av miljöbalkens 6 kap. 3 §. Inför mötet hade ett skriftligt underlag publicerats. Två sidor av 38 handlade om miljö och de bestod i huvudsak av ett antal rubriker som var direkt hämtade från ovanstående paragraf. Av de tre timmar som mötet höll på, handlade bara en kort stund om den planerade anläggningens miljöpåverkan. Under mötet försökte vi få fram fakta om olika slags tänkbara miljökonsekvenser, men inga sådana gavs eller kunde ges. De fakta föreningen efterfrågade skulle en konsult ta fram efter att samrådet hade genomförts.

Slutsats

Ett samråd enligt miljöbalken måste som föreningen tolkar lagen utgå från en minsta mängd fakta. Samrådet ska sedan diskutera omfattning, avgränsning, djup med mera i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen. Om det inte finns några fakta att ta ställning till, finns det inget att samråda om och då har inte något samråd ägt rum. Ett seriöst samråd ska därför genomföras när tillräckliga uppgifter finns tillgängliga. Vi har deltagit i ett stort antal samråd enligt miljöskyddslagstiftningen, och inget har innehållit så få fakta som detta.

Några önskemål inför nästa samråd

Inför ett kommande seriöst menat samråd, önskar föreningen bland annat att olika tänkbara lokaliseringar beskrivs, var och en med sina för- och nackdelar vad gäller miljöpåverkan. Ett exempel kan vara en plats nära Dalby där Romeleåsens stabila berggrund och den planerade Simrishamnsbanan kan utnyttjas, samtidigt som Europas bästa åkermark norr om Lund sparas och den biologiska mångfalden i Kungsmarkens naturreservat inte skadas.

2009-06-28

Vidare måste de indirekta miljöeffekterna av den nu aktuella lokaliseringen beskrivas noga. Hushållningen med odlingsbar mark är mycket viktig för framtiden i det tätbebyggda Skåne, vilket med stor sannolikhet kommer att få ta emot många klimatflyktingar från utlandet, stå för en allt större del av försörjningen av den egna befolkningen samt ge ett stort matbidrag till jordens snabbt växande befolkning. Markfrågorna kan därför inte bara avfärdas med ett beklagande. ESS-anläggningen kommer att utgöra starten på en massiv utbyggnad på den goda åkermarken norr om staden, genom att ett nytt Science City och en ny stadsdel byggs. Utan denna utbyggnad skulle det inte finnas underlag för någon spårbunden trafik i området. Vidare måste de påstådda synergieffekterna av en samlokalisering med Maxlab bevisas. Om den utveckling som förutses i projektet Öresundsregionens Infrastruktur og Byutvikling, ÖRIB, förverkligas, kommer en stor del av den bästa åkermarken att tas i anspråk för annat än livsmedelsproduktion. Fakta om detta måste inkluderas i miljökonsekvensbeskrivningen.

En annan viktig indirekt miljöaspekt som måste redovisas är energianvändningen i ett systemperspektiv. Det kommer att bli brist på förnyelsebar energi i framtiden när den totala energianvändningen måste minska. Återanvändning av energi som värme får inte likställas med högvärdig elenergi.

De olika slagen av miljöpåverkan som anges i miljöbalken måste beskrivas med tillräcklig mängd seriöst framtagna fakta. Om det finns olika sätt att utforma anläggningen måste påverkan från varje alternativ tas med. Hela anläggningens livslängd måste beaktas liksom kvittblivningen. Denna miljöpåverkan ska sedan jämföras med nollalternativet, dvs. den miljöpåverkan som dagens jordbruk ger upphov till. Ni måste visa att den klimatpåverkan som rimligen kan förutses är så liten som möjligt och att den inte blir mindre om anläggningen placeras i något av de länder där flertalet spallationsforskare är verksamma. De hittills framförda klimatargumenten från er sida verka bygga på att anläggningen helt plötsligt står på plats och att den så småningom spårlöst försvinner samt på att de som forskar och arbetar i anläggningen går eller cyklar dit. Föreningen undanber sig i framtiden de oseriösa påståenden som går ut på att ESS-anläggningen skulle vara klimatneutral.

Ni måste också på ett noggrant sätt redovisa den miljöpåverkan och de säkerhetsrisker som kan uppstå beroende på vilket målmaterial som ni väljer. Om valet inte är klart när tillståndsansökan lämnas in, måste konsekvenserna av vart och ett av alternativen beskrivas, inklusive fasta målmaterial. Samtliga de målmaterial som ni hittills har redovisat innehåller ett av de ämnen (kvicksilver, kadmium och bly) som en enig riksdag, på förslag från regeringens expertmyndighet Kemikalieinspektionen, har beslutat förbjuda användningen av. Dessa ämnen har så farliga inneboende egenskaper att den mänskliga faktorn kan ge upphov till irreparabla skador på människor och miljö. Ni måste visa

2009-06-28

varför det hittills använda och relativt ofarliga målmaterialet, volfram, inte längre duger och motivera varför ni inte avser att följa produktvalsprincipen i miljöbalken och dess krav på att det minst farliga ämnet ska användas i första hand. Ni måste i samband med målmaterialvalet binda er för en maximalt använd mängd. Det är inte rimligt att ni efter ett par decennier till exempel vill fördubbla anläggningens kapacitet och mängden målmaterial om ni inte redovisar detta nu. Föreningen accepterar inte att ni på ett sådant sätt undviker de krav som ställs på särskilt farliga anläggningar enligt den så kallade Seveso-lagstiftningen.

Ni påstår att målmaterialet kommer att hanteras i ett slutet system. Ni måste visa hur ni definierar "slutet system" och att alla tänkbara utsläppsvägar är blockerade. Att målmaterialet inte kommer utanför anläggningens murar är enligt vår mening inte tillräckligt.

Enligt strålskyddslagen ska ni visa att den stora framställningen av radioaktivt material verkligen behövs. Hittills har er redovisning enbart handlat om vilka undersökningar som förhoppningsvis kan genomföras vid anläggningen. Ni måste visa att de anläggningar och tekniker som står till buds inte uppfyller de behov som finns. Ledande företrädare för Maxlab och oberoende forskare menar att Maxlab har tillräcklig noggrannhet och kapacitet att undersöka de allra flesta av de problemställningar som har förts fram, och det till cirka en fjärdedel av kostnaden. Dessutom finns de volframbaserade spallationsanläggningarna på kontinenten och anläggningarna i USA och Japan, högeffektlasrar i Tyskland, kärntekniska anläggningar i Frankrike etc. De behov som visas ska vara verkliga och kostnaderna realistiska. Konstlade behov uppstår lätt om det är skattebetalarna som står för notan och inte den verksamme forskaren eller hans uppdragsgivare.

Fler organisationer bör bjudas in till samrådet; exempelvis studenternas miljöorganisation Hållbart Universitet.

För Lunds Naturskyddsförening

Margit Anderberg

Grönegatan 7, 222 24 Lund

046-184140

manderberg@bredband.net